

KHUYẾN NGHỊ CỦA DIỄN ĐÀN ĐỐI THOẠI

Hôm nay, ngày 10 tháng 12 năm 2014 tại Hà Nội, chúng tôi hơn 60 đại biểu từ Hội BVQTEVN, Hội BVQTE các tỉnh thành phố, các chi hội trực thuộc, đại diện cho hơn 33 tổ chức thành viên Mạng Bảo vệ quyền trẻ em (CRnet), các tổ chức phi chính phủ trong nước và quốc tế hoạt động về trẻ em tham gia Diễn đàn “ Cùng chung tay xây dựng một môi trường không bạo lực, không xâm hại trẻ em” do Hội Bảo vệ quyền trẻ em Việt Nam, Bộ LĐTBXH và Mạng Bảo vệ quyền trẻ em (CRnet) tổ chức.

Theo thông tin chúng tôi có được, mỗi năm có khoảng 1.000 vụ bạo lực, xâm hại trẻ em ở Việt Nam, trong đó có hàng chục em đã thiệt mạng. Đáng chú ý, tình trạng trẻ em bị bạo hành ngày càng nhỏ tuổi, nhiều em bị chính cha mẹ ruột hay người chăm sóc mình tước đoạt đi mạng sống. Theo khảo sát¹, có tới 73,9% số trẻ em Việt Nam từ 2-14 tuổi bị cha mẹ - người chăm sóc hay những người khác trong gia đình trừng phạt bằng bạo lực; 23,7% số phụ nữ đã lập gia đình và có con dưới 15 tuổi cho biết chồng của họ đã có hành vi bạo lực đối với con cái. Theo cơ quan quản lý Nhà nước về trẻ em nhận định: số lượng các vụ bạo hành, xâm hại trẻ em thống kê được mới chỉ là mảng nổi của tảng băng chìm, con số thực tế chắc chắn còn cao hơn nhiều².

Trong những năm qua, Quốc hội, Chính phủ đã ban hành nhiều văn bản quy phạm pháp luật nhằm bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em. Các cơ quan quản lý Nhà nước đã triển khai nhiều biện pháp phòng, chống bạo lực, xâm hại trẻ em. Tuy nhiên, thực tế cho thấy sự thiếu hụt của hệ thống văn bản luật pháp, chính sách, tổ chức chỉ đạo của các cơ quan Nhà nước, sự bất cập trong việc phối hợp hoạt động giữa cơ quan Nhà nước với các tổ chức xã hội đã phần nào làm hạn chế kết quả mong muốn. Để tăng cường sự tham gia “ Chung tay xây dựng một môi trường không có bạo lực không có xâm hại trẻ em”, từ Diễn đàn này chúng tôi xin khuyến nghị với các cơ quan quản lý Nhà nước:

---

¹ Tại buổi tọa đàm về “Vai trò của cha mẹ trong phòng chống bạo lực, xâm hại trẻ em” do Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam tổ chức ngày 18/11

² buổi tọa đàm về “Vai trò của cha mẹ trong phòng chống bạo lực, xâm hại trẻ em” do Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam tổ chức ngày 18/11

1. Trong những năm qua, cùng với những thành công trong công tác bảo vệ trẻ em, việc phòng ngừa, can thiệp, trợ giúp trẻ em bị bạo lực, xâm hại và trẻ em có nguy cơ bị bạo lực, xâm hại ngày càng được chú trọng hơn. Tuy vậy, tình trạng ngược đãi, bạo lực, xâm hại trẻ em vẫn không giảm, diễn biến phức tạp, tính chất cũng nghiêm trọng hơn. Vì vậy, chúng tôi kiến nghị:

- Trong quá trình sửa đổi, bổ sung Bộ Luật Hình sự, Bộ Luật Tố tụng Hình sự và Luật Bảo vệ Chăm sóc và giáo dục trẻ em Bộ Tư pháp cần nghiên cứu, xây dựng các quy định nhằm phát huy vai trò của các TCXH trong việc phòng chống bạo lực, xâm hại trẻ em, đặc biệt là có quy định giới thiệu Luật sư là Hội viên của Hội để bào chữa cho TE;

- Đề nghị bổ sung vào Luật Giám định pháp y 2012, giám định cho TE là loại hình giám định đặc biệt, thực hiện ngay khi trẻ có nhu cầu, thực hiện cả ngoài giờ hành chính và kể cả thứ 7, chủ nhật;

- Đề nghị bổ sung thêm một khoản dành cho TE tại điều 18 của Nghị định 80/2011/NĐ-CP ngày 16/9/2011 v/v qui định các biện pháp bảo đảm tái hòa nhập cộng đồng đối với người chấp hành xong án phạt tù;

- Đề nghị bổ sung thêm đối tượng “Nạn nhân của bạo lực gia đình” vào điều 10 của Luật Trợ giúp pháp lý năm 2006 để được trợ giúp pháp lý miễn phí.

2. Bạo lực trong nhà trường vài năm gần đây đã trở thành một đề tài nóng, gây xôn xao dư luận, ảnh hưởng đến chất lượng và hiệu quả giáo dục. Có một số vụ việc đã gây tâm lý lo lắng, bức xúc trong dư luận xã hội. Vấn đề bạo lực học đường là một trong những biểu hiện tình trạng đạo đức của học sinh xuống cấp đáng báo động. Trong thời gian qua Bộ Giáo dục và Đào tạo đã triển khai nhiều biện pháp nhằm phòng chống bạo lực trong nhà trường như: đưa vào nhà trường những chương trình giáo dục mang tính nhân văn xã hội, xây dựng nhà trường thân thiện, tổ chức phong trào “học sinh nói không với bạo lực”, “ trường học an toàn”...Tuy vậy, bạo lực trong nhà trường vẫn đang là mối lo lắng của phụ huynh học sinh, ngành giáo dục và của toàn xã hội. Từ Diễn đàn này chúng tôi khuyến nghị:

- Bộ Giáo dục và Đào tạo cần có những biện pháp quyết liệt, mạnh mẽ và cụ thể hơn nữa để thúc đẩy học sinh tham gia phát hiện, ngăn chặn tình trạng bắt nạt, bạo lực và xâm hại học sinh trong trường học, như:

- + Mỗi trường học cần xây dựng phòng tư vấn học đường, đảm bảo trẻ em khi gặp khó khăn có thể tìm đến để chia sẻ, tìm kiếm sự giúp đỡ. Nhân viên tư vấn học đường có thể luân chuyển ở một nhóm trường với nhau, chẳng

hạn ngày thứ 2 ở trường số 1 thì ngày thứ 3 ở trường khác, theo một lịch cố định;

+ Trường học cần có các chương trình để học sinh tìm hiểu về Quyền trẻ em, Quyền được bảo vệ, kỹ năng sống và kỹ năng tự bảo vệ bản thân và bảo vệ bạn bè. Cần phải tạo ra nhiều hoạt động ngoại khóa cho học sinh để các em hiểu nhau và hòa đồng, giúp đỡ nhau; nên thiết lập các hộp thư “Điều em muốn nói” và đặt ở những vị trí thuận lợi để học sinh có thể chia sẻ, bày tỏ suy nghĩ của mình về các vấn đề trong nhà trường.

- Trong Chương trình hành động của Chính phủ về giáo dục đạo đức, lối sống và phòng chống bạo lực trong học sinh giai đoạn 2012-2020, Bộ GD&ĐT cần xây dựng kế hoạch phối hợp hành động giữa Bộ với Hội Bảo vệ quyền trẻ em và các tổ chức xã hội trong việc phát huy vai trò giáo dục, định hướng lối sống lành mạnh, tôn trọng pháp luật cho trẻ em.

3. Báo chí đã đóng vai trò rất quan trọng trong việc cung cấp thông tin, thúc đẩy dư luận lên án, bày tỏ sự công phẫn của xã hội đối với các hành vi bạo lực xâm hại trẻ em và tuyên truyền nâng cao nhận thức về bảo vệ trẻ em cho người dân. Thông qua báo chí mà nhiều trường hợp trẻ em bị bạo lực, xâm hại tình dục được trợ giúp, hỗ trợ nhân đạo, bảo vệ pháp lý một cách kịp thời. Tuy nhiên thực tế cho thấy, bên cạnh những mặt tích cực đôi khi bằng cách đưa tin thiếu nhạy cảm báo chí cũng là kênh gây tổn thương và xâm phạm quyền riêng tư của trẻ em. Qua kết quả điều tra 548 bài báo đăng trong năm 2012 trên 5 báo điện tử có lượt truy cập hàng đầu Việt Nam³ cho thấy có 39% bài báo đăng ảnh của trẻ em trực diện khuôn mặt, nơi tổn thương, cùng với gia đình hoặc nhà cửa, trường học. 47% bài báo cung cấp thông tin về bố mẹ hoặc người giám hộ. 30% bài báo cung cấp thông tin về nơi ở của trẻ em cụ thể đến thôn, xóm; 41% bài báo cung cấp thông tin về địa chỉ rõ ràng. Điều này cho thấy quá trình thu thập thông tin của nhà báo và xuất bản bài báo của cơ quan báo chí chưa được sự đồng ý của các em, của người giám hộ; hoặc vượt quá giới hạn quy định của Luật Báo chí và không theo nguyên tắc “vì lợi ích tốt nhất của trẻ em”⁴. Chính vì vậy, chúng tôi khuyến

---

³ kết quả điều tra về quyền riêng tư tại Việt Nam năm 2013 có chủ đề “Trẻ em và báo điện tử”, do Trung tâm Phát triển Cộng đồng và Công tác Xã hội (Codes) thực hiện

⁴ Điều 3 (1) Công ước về Quyền trẻ em: “Trong mọi hoạt động liên quan tới trẻ em, dù được thực hiện bởi các cơ quan phúc lợi xã hội của nhà nước hay tư nhân, bởi tòa án, các nhà chức trách hành chính hay cơ quan pháp luật, thì lợi ích tốt nhất của trẻ em phải là mối quan tâm hàng đầu.”

ngộ Bộ Thông tin và Truyền thông - cơ quan quản lý Nhà nước về báo chí cần xây dựng những cơ chế giám sát việc đăng tin, bài nhằm bảo vệ quyền riêng tư của TE theo nguyên tắc “vì lợi ích tốt nhất của trẻ”;

4. Bộ LĐTBXH đang chủ trì sửa đổi Luật BVCS&GD trẻ em năm 2004. Chúng tôi khuyến nghị:

- Trong Dự thảo Luật trẻ em sửa đổi lần này cần có những quy định cụ thể nhằm phát huy vai trò chủ thể của Hội BVQTE là đầu mối liên kết các tổ chức xã hội trong việc thúc đẩy thực hiện quyền trẻ em nói chung và phòng chống bạo lực và xâm hại trẻ em nói riêng;

- Đề nghị Bộ LĐTBXH có biện pháp cụ thể thực hiện cơ chế phối hợp thường xuyên giữa Bộ với Hội và Mạng BVQTE (CRnet), có cơ chế và nguồn kinh phí hỗ trợ cho các tổ chức xã hội trong đó có Hội bảo vệ quyền trẻ em các cấp tham gia vào truyền thông, nâng cao nhận thức, chuyển đổi hành vi cho người dân nhằm xã hội hóa việc bảo vệ trẻ em một cách rộng rãi và hiệu quả.

5. Về phần mình, các tổ chức xã hội, Hội BVQTE cũng nhận thấy bên cạnh thế mạnh về kỹ năng, kiến thức và nhiệt huyết làm việc vì trẻ em, chúng tôi có nhiều hạn chế về năng lực, thông tin, nguồn lực và chưa có sự gắn kết với các cơ quan QLNN để tạo thành một thể thống nhất trong phòng chống bạo lực, xâm hại trẻ em. Vì vậy, qua Diễn đàn này chúng tôi mong muốn được các cơ quan QLNN thường xuyên tập huấn nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ của Hội, Mạng CRnet; cung cấp chia sẻ cập nhật thông tin về luật pháp, chính sách và kế hoạch tổ chức thực hiện các chương trình bảo vệ trẻ em nói chung và phòng chống bạo lực, xâm hại trẻ em nói riêng.

Chúng tôi tin tưởng rằng việc phối hợp thống nhất hành động giữa các cơ quan quản lý Nhà nước về trẻ em với các tổ chức xã hội, Hội Bảo vệ quyền trẻ em sẽ thúc đẩy mạnh mẽ và có hiệu quả sự nghiệp bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em./.